

RAN-2108002202050011**S.Y.B.Com. (External) Examination March - 2026****Advance Accounting and Auditing Paper - I****Time: 3 Hours]****[Total Marks: 100****સૂચના : / Instructions**

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book.

Seat No.:

Student's Signature

પ્ર. 1 માગ્યા મુજબના જવાબ લખો.**(20)**

- (અ) એક કારખાનામાં એક પ્રક્રિયામાં રૂ. 34500 ની કિંમતે 600 એકમો દાખલ કરવામાં આવ્યા. અંદાજવામાં આવે છે કે દાખલ કરેલા એકમોના 5% સામાન્ય બગાડ થાય છે. બગાડની ભંગાર ઉપજ એકમદીઠ રૂ. 10 છે. ખરેખર ઉત્પાદન 550 એકમોનું છે.
અસામાન્ય બગાડનું ખાતું તૈયાર કરો.
- (બ) મિ. રાકેશ પ્રમાણ સમયના 80% સમયમાં એક કામ પૂરું કરે છે. જે માટે તેમને સમયવેતન કરતાં દેહ્સી યોજનામાં રૂ. 20.00 વધુ મળે છે. કલાકદીઠ વેતન દર રૂ. 10.00 છે. રોવેન યોજના મુજબ કુલ વેતન અને કલાકદીઠ વેતનદરની ગણતરી કરો.
- (ક) અવિનાશ કંપની લિ.ના યંત્ર વિભાગમાં એક યંત્ર છે. પાવર ખર્ચ રૂ. 5,200 થયેલ છે, જે યંત્રના વાર્ષિક કુલ ચલિત ખર્ચના 25% છે. વાર્ષિક કુલ સ્થિર ખર્ચ રૂ. 19,200 છે. યુનિટ દીઠ રૂ. 0.65ના ભાવે કલાકદીઠ 1.60 યુનિટ આ યંત્ર વાપરે છે. યાંત્રિક કલાક દરની ગણતરી કરો.
- (ડ) 20 ટનના વજન સાથે એક ટ્રકે પારડીથી સુરતની મુસાફરી શરૂ કરી. તેણે વલસાડ ખાતે 5 ટન માલ ખાલી કર્યો અને બીજો 3 ટન માલ ભર્યો. નવસારી ખાતે 8 ટન માલ ખાલી કર્યો. સુરત ખાતે બધો જ માલ ઉતારી દીધો. વળતી વખતે ટ્રકમાં સુરતથી 10 ટન માલ ભર્યો, જે સીધો પારડી ખાતે ખાલી કર્યો. પારડીથી વલસાડ, વલસાડથી નવસારી અને નવસારીથી સુરત સુધીનું અંતર અનુક્રમે 12 કિ.મી., 80 કિ.મી. અને 60 કિ.મી. છે. કુલ ટન કિ.મી.ની ગણતરી કરો.
- (ઈ) માલ મેળવતા લાગતો સમય 3 થી 5 દિવસ છે.
દૈનિક વપરાશ 200 થી 800 એકમો છે,
આર્થિક વરદી જથ્થો, પુનઃ વરદી સપાટીના 90% છે.
ગણતરી કરો :
- (1) પુનઃ વરદી સપાટી
 - (2) લઘુત્તમ સપાટી
 - (3) ગુરુત્તમ સપાટી
 - (4) સરેરાશ સપાટી (આર્થિક વરદી જથ્થાને આધારે)

પ્ર. 2

કોન્ટ્રાક્ટર અવન્ટીક્રએ રૂ. 15,00,000ની કિંમતનો એક કોલેજ બાંધવાનો કરાર લીધો.
તા. 1-4-2024 ના રોજ કામ શરૂ થયું. તા. 31-3-2025 સુધી નીચે મુજબ ખર્ચ થયો :
માલસમાન..... રૂ. 3,50,000

(20)

મજૂરી..... રૂ. 1,75,000
 પ્લાન્ટ..... રૂ. 2,00,000
 પરચુરણ ખર્ચ..... રૂ. 25,000
 સ્થાપના ખર્ચ..... રૂ. 18,000

રૂ. 25,000ની પડતર કિંમતનો કેટલોક માલ બિનઉપયોગી લાગતાં રૂ. 20,000માં વેચી દેવામાં આવ્યો. પ્લાન્ટનો અમૂક ભાગ નકામો ગણી રૂ. 18,000 માં વેચી દેવામાં આવ્યો.

તા. 31-3-2025ના રોજ કામના સ્થળે પડી રહેલ પ્લાન્ટની કિંમત રૂ. 44,000 તથા હાથ પરના માલસામાનની કિંમત રૂ. 6,000 હતી. પ્રમાણિત કામના 80% લેખે રૂ. 9,60,000 રોકડા મળ્યા હતા. કરારના 90% કામ પૂરું થયું હતું.

કરાર પૂરો કરવા માટે બીજો કેટલો ખર્ચ થશે તેનો નીચે મુજબ અંદાજ કોન્ટ્રાક્ટર અવન્ટીકાએ કર્યો.

- (1) કરાર તા. 30-9-2025ના રોજ પૂરો થશે.
- (2) 31મી માર્ચ, 2025 પછી કરાર પર મજૂરી ખર્ચ રૂ. 1,03,500 થશે.
- (3) તા. 31-3-2025ના રોજ સ્ટોકમાં છે તે ઉપરાંત વધારાના રૂ. 2,00,000 માલસામાનની જરૂર પડશે અને બીજા પરચુરણ ખર્ચ રૂ. 8,000 થશે.
- (4) વધારાનો રૂ. 50,000ની કિંમતનો પ્લાન્ટ જોઈશે. કરાર પૂરો થતાં વપરાતાં વધશે તેવા પ્લાન્ટની કિંમત રૂ. 77,000 હશે.
- (5) 31મી માર્ચ, 2025 પછી 2024-25 દરમિયાન લાગતો હતો તેજ દરે સ્થાપના ખર્ચ લાગશે.
- (6) કરારની કુલ પડતરના 3% જેટલો આકસ્મિક ખર્ચ થશે.

તા. 31-3-2025ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું કરાર ખાતું તૈયાર કરો અને તે વર્ષના નફા-નુકસાન ખાતે જમા કરવાની રકમ કાચું કરાર ખાતું બનાવી નક્કી કરો.

અથવા

- પ્ર. 2 પ્રાંજલ કંપની લીમીટેડમાં એક વસ્તુ ત્રણ જુદી જુદી પ્રક્રિયા A, B & C માંથી પસાર થાય છે અને છેવટે તૈયાર માલ ખાતે લઈ જવામાં આવે છે. માહિતી નીચે મુજબ છે:

વિગત	પ્રક્રિયા		
	A	B	C
દાખલ કરેલા એકમો (એ.દીઠ રૂ. 50 લેખે)	?	--	--
સામાન્ય બગાડ	5%	10%	20%
બગાડ ઉપજ (દરેક 10 એકમોની) રૂ.	300	500	800
અસામાન્ય બગાડના એકમો	50	Nil	--
અસામાન્ય વધારાના એકમો	--	Nil	118
સામાન્ય ઉત્પાદનની એકમદીઠ પડતર રૂ.	100	150	220
ખરેખર ઉત્પાદનના એકમો	1850	?	?

વધારાની માહિતી :

કારખાનાના પરોક્ષ ખર્ચા ત્રણે પ્રક્રિયામાં નીચે મુજબ ગણવાના છે:

પ્રક્રિયા A પ્રત્યક્ષ મજૂરીના 50%

પ્રક્રિયા B પ્રત્યક્ષ મજૂરીના 85%

પ્રક્રિયા C પ્રત્યક્ષ મજૂરીના 100%

ઉપરની માહિતી પરથી પ્રક્રિયાના ખાતા, અસામાન્ય બગાડ ખાતું તેમજ અસામાન્ય વધારાનું ખાતું તૈયાર કરો.

પ્ર. 3

નીચેની માહિતી બે જુદા-જુદા વાલનું આલેખ અને બીટાને લગતી છે. ટન કી.મી. દીઠ પડતરની ગણતરી કરો. (વાર્ષિક ધોરણે ગણો):

(20)

વિગત	વાલન - આલેખ	વાલન - બીટા
વાલન દોરે છે. (વાર્ષિક કી.મી.)	15,000	6,000
કી.મી. દીઠ ટન	6 ટન	6 ટન
વાલનની કિંમત (રૂ.)	2,50,000	1,50,000
લાયસન્સ ફી (વાર્ષિક રૂ.)	7,500	7,500
વિમો (વાર્ષિક રૂ.)	7,000	4,000
ગેરેજ ભાડું (વાર્ષિક રૂ.)	6,000	5,000
પગાર અને નિરીક્ષણ (વાર્ષિક રૂ.)	60,000	60,000
ડ્રાઈવરનો પગાર (કલાક દીઠ)	40	40
ડીઝલનો ખર્ચ-લીટરદીઠ રૂ.	50	50
લીટરદીઠ માઈલેજ (કી.મી.)	20 કી.મી.	15 કી.મી.
કી.મી. દીઠ સમારકામ ખર્ચ રૂ.	2.00	1.75
કી.મી. દીઠ ટાયર ખર્ચ રૂ.	2.00	1.80
અંદાજિત આયુષ્ય (કી.મી.)	1,00,000	75,000
લૂબ્રિકન્ટ ઓઈલ (કી.મી. દીઠ) રૂ.	0.20	0.15
પરચુરણ ખર્ચ (વાર્ષિક) રૂ.	1,500	1,200

મૂડી રોકાણ પર વાર્ષિક 10% લેખે વ્યાજ ગણવાનું છે. દરેક વાલન સરેરાશ કલાકદીઠ 20 કી.મી. ચાલે છે.

અથવા

પ્ર. 3 (અ) અનંત કંપની લિ. ના વસ્તુ 'અ' ના એકમદીઠ પ્રમાણ મજૂર કલાકો અને પ્રમાણ મજૂરી દર નીચે મુજબ છે:

(10)

મજૂર	કલાકો	કલાક દીઠ દર (રૂ.)	કુલ (રૂ.)
કુશળ કારીગર	10	3.00	30.00
અર્ધ-કુશળ કારીગર	08	1.50	12.00
બિન-કુશળ કારીગર	16	1.00	16.00
કુલ			58.00

વસ્તુ 'અ'ના ખર્ચે ઉત્પાદન 1,000 એકમો થયા હતા. જેના ખર્ચે કલાકો અને ખર્ચે મજૂરી નીચે મુજબ છે:

કારીગરો	કુલ કલાકો	કુલ રૂ.
કુશળ કારીગર	9,000	36,000
અર્ધ-કુશળ કારીગર	8,400	12,600
બિન-કુશળ કારીગર	20,000	18,000

ઉપરની માહિતી પરથી ગણતરી કરો:

- (1) મજૂરી ખર્ચ વિચલન
- (2) મજૂરી દર વિચલન
- (3) મજૂરી કાર્યક્ષમતા વિચલન

(બ) ધ્યાના કંપની લિ. દ્વારા જોબ નં. 666 અંગે નીચેની માહિતી પ્રાપ્ત થઈ છે:

(10)

માલસામાન રૂ. 52,000

મજૂરી:

વિભાગ-X: 180 કલાકો, કલાકદીઠ રૂ. 30 લેખે

વિભાગ-Y: 120 કલાકો, કલાકદીઠ રૂ. 50 લેખે

વિભાગ-Z: 60 કલાકો, કલાકદીઠ રૂ. 20 લેખે

ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા:

વિભાગ-X: રૂ. 1,00,000, જે 5,000 સીધા મજૂર કલાકો માટે છે.

વિભાગ-Y: રૂ. 90,000 જે 3,000 સીધા મજૂર કલાકો માટે છે.

વિભાગ-Z: રૂ. 40,000 જે 2,000 સીધા મજૂર કલાકો માટે છે.

સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા:

10,000 કલાકો માટે રૂ. 3,00,000

તમારે જોબ નં. 666 ની પડતર ગણવાની છે. અને વેચાણ કિંમત પર 25% નફો મળે તે રીતે જોબની વેચાણ કિંમત શોધવાની છે.

પ્ર. 4

મિશા લિ. એ વર્ષ 2024 દરમિયાન 2,000 રમકડાનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કર્યું જેની વિગતો નીચે મુજબ છે એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ.280 છે.

(20)

વિગત	રૂ.
માલસામગ્રી	2,40,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી.....	1,80,000
પ્રત્યક્ષ ખર્ચા	20,000
કારખાના ખર્ચા (40% ચલિત)	30,000
ઓફિસ ખર્ચા (સ્થિર)	10,000
વેચાણ ખર્ચા (50% ચલિત)	20,000

આગામી વર્ષ 2025 માં 3,000 રમકડાનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરવામાં આવશે. વધારાની માહિતી નીચે પ્રમાણે છે.

- (1) પ્રત્યક્ષ મજૂરી ખર્ચામાં એકમદીઠ 20% નો ઘટાડો થશે.
- (2) સ્થિર કારખાના ખર્ચામાં રૂ. 3,000 નો વધારો થશે.
- (3) સ્થિર ઓફિસ ખર્ચા અને સ્થિર વેચાણ ખર્ચામાં 20% નો વધારો થશે.
- (4) પડતર કિંમત પર 25% નફો અંદાજેલ છે.

તૈયાર કરો.

1. વર્ષ 2024 ના વર્ષ માટે કુલ અને એકમદીઠ પડતરનું પત્રક

2. વર્ષ 2025 માટે અંદાજિત પડતરનું પત્રક

અથવા

પ્ર. 4

દિપા લિ. માં ત્રણ ઉત્પાદન વિભાગો A, B ને C છે તેમજ બે સેવા વિભાગો X અને Y છે. માર્ચ 2025 દરમિયાન નીચે મુજબ સંયુક્ત ખર્ચા થયા હતા.

(20)

વિગત	રકમ રૂ.
ભાડું અને વેરા	30,000
વીજળી બત્તી	3,600
પરોક્ષ મજૂરી	9,000
પાવર	9,000
યંત્રોનો ઘસારો	60,000
પરચુરાણ ખર્ચા	60,000

અન્ય માહિતી:

વિગત	A	B	C	X	Y
રોકેલ જગ્યા ચો. મિ.	6,000	7,500	9,000	6,000	1,500
વીજળી પોઈન્ટ	60	90	120	60	30
પ્રત્યક્ષ મજૂરી રૂ.માં	18,000	12,000	18,000	9,000	3,000
યંત્રોનો હોર્સ પાવર	360	180	300	60	--
યંત્રોની કિંમત	72,000	96,000	1,20,000	6,000	6,000
ક્રમક્રજના કલાકો	14,010	9,060	9,150	--	--
સેવા વિભાગે ઉત્પાદન વિભાગોને આપેલ સેવાનું પ્રમાણ:					
Particulars	A	B	C	X	Y
સેવા વિભાગ X	20%	30%	40%	--	10%
સેવા વિભાગ Y	40%	20%	30%	10%	--

તૈયાર કરો:

1. શિરોપરી ખર્ચની જુદા-જુદા વિભાગો વચ્ચે ફાળવણી દર્શાવતું પત્રક
2. સેવા વિભાગના ખર્ચની પુનઃ ફાળવણી દર્શાવતું પત્રક

પ્ર. 5 ટૂંક નોંધ લખો (કોઈ પણ ચાર)

(20)

1. માલ સામાન અંકુશના હેતુઓ
2. સેવા પડતર પદ્ધતિ
3. સામાન્ય અને અસામાન્ય નુકસાન
4. મજૂર ફેરબદલી દર
5. કારખાના પરોક્ષ ખર્ચની વસુલાત
6. કરારમાં સ્વયં-ભાવવર્ધક કલમ
7. પ્રમાણ પડતર પદ્ધતિનાં ફાયદા

ENGLISH VERSION

Q. 1 Do as directed.

(20)

- (a) In a factory 600 units are introduced into process at a cost of Rs. 34,500. Normal wastage is 5% of the units introduced. Scrap value of wastage is Rs. 10 per unit, Actual output is 550 units.
Prepare Abnormal Wastage Account.
- (b) Mr. Rakesh takes 80% of standard time to complete a job. For it he gets Rs. 20.00 more under Halsey plan than time wage system. Rs. 10.00 is per hour rate of wages. Find out total wage and per hour rate of wage as per Rowan plan.
- (c) In Avinash Co. Ltd., the machine shop has a machine. The power expenses amounted to Rs. 5,200 which is 25% of total yearly variable expenses of the machine. Total fixed expenses amounted to Rs. 19,200 per annum. The machine consumes 1.60 units of power per hour at the cost of Rs. 0.65 per unit. Calculate the Machine Hour Rate.
- (d) A truck started its journey from Pardi to Surat with a load of 20 tonnes of goods. 5 tonnes were unloaded at Valsad and a fresh load of 3 tonnes was loaded. 8 tonnes were unloaded at Navsari. It was fully unloaded at Surat. On its return journey it started with 10 tonnes from Surat directly to Pardi and it was fully unloaded. The distance between Pardi to Valsad, Valsad to Navsari and Navsari to Surat, 12 kms, 80 kms and 60 kms respectively. Calculate total tonnes kms for the above journey.

- (e) Re-order period 3 to 5 days.
Daily consumption 200 to 800 units.
E.O.Q. 90% of re-order level

Compute:

- (i) Re-order level
- (ii) Minimum level
- (iii) Maximum level
- (iv) Average stock level (on the basis of EOQ)

Q. 2 Contractor Avantika obtained a contract for Rs, 15,00,000 to build a college. On 1-4-2024 the contract was started. The following expenditure was incurred up to 31-3-2025: **(20)**

	Rs.
Materials	3,50,000
Wages	1,75,000
Plant	2,00,000
Sundry exps	25,000
Establishment charges	18,000

Some of the materials costing Rs. 25,000 were found unsuitable and were sold for Rs. 20,000 and a part of the plant unsuited to the contract was sold for Rs. 18,000.

On 31-3-2025 the value of plant at site was Rs. 44,000 and the value of material on hand was Rs. 6,000. Cash received to date was Rs. 9,60,000 being 80% of the work certified. 90% work on contract was completed.

In order to complete contract the contractor Avantika estimated further expenditure as under:

- (1) The contract would be completed on 30-9-2025.
- (2) The wages on the contract after 31-3-2025 would amount to Rs. 1,03,500.
- (3) The material in addition to those on hand on 31-3-2025 would cost Rs. 2,00,000 and sundry expenses of Rs. 8,000 would be incurred.
- (4) A further sum of Rs. 50,000 would have to be spent on plant and the residual value of the plant on the completion of the contract would be Rs. 77,000.
- (5) The establishment charges would cost the same amount per month as in the Previous year 2024-25.
- (6) 3% of the total cost of the contract would be due to contingencies.

Prepare Contract A/c. for the year ended 31st March, 2025 and ascertain the amount of profit to be credited to P & L A/c. preparing proforma (estimated) contract account.

OR

Q. 2 In Pranjal Co. Ltd. a product passes through three distinct processes A,B & C and there after it is transferred to finished stock. The information is as under: **(20)**

Particulars	Process		
	A	B	C
Units introduced (per unit Rs.50)	?	--	--
Normal wastage	5%	10%	20%
Sale value of wastage (per 10 units) Rs.	300	500	800
Units of Abnormal wastage	50	Nil	--
Units of Abnormal gain	--	Nil	118
Normal cost of output per unit Rs.	100	150	220
Units of Actual production	1850	?	?

Additional Information:

Factory overheads to be calculated as under:

In Process A 50% of direct wages

In Process B 85% of direct wages.

In Process C 100% of direct wages.

From the above information prepare process accounts, abnormal wastage account and abnormal gain account.

- Q. 3** From the following information relating to two different vehicles Alpha and Beta. (20)
Calculate the cost per tonne-km (Calculate per annum):

Particulars	Vehicle - Alpha	Vehicle - Beta
Vehicle run (annual kms.)	15,000	6,000
Per km. tonne	6	6
Cost of vehicle	Rs. 2,50,000	Rs. 1,50,000
Licence fee (p.a)	Rs.7500	Rs.7500
Insurance (p.a) Rs	7000	4000
Garage rent (p.a) Rs.	6000	5000
Salary and Inspection (p.a) Rs.	60000	60000
Driver's salary (per hour) Rs.	40	40
Cost of Diesel per liter Rs,	50	50
km. run per liter	20 kms.	15 kms.
Repair per km.	Rs. 2.00	Rs. 1.75
Depreciation of tyres per km.	Rs. 2.00	Rs. 1.80
Estimated life of vehicles (kms.)	1,00,000	75,000
Lubricants per km.	Rs. 0.20	Rs. 0.15
Miscellaneous exp. (p.a)	Rs.1500	Rs. 1200

Interest charge at 10% p.a. on the capital investment. The vehicles run 20 km, per hour on an average.

OR

- Q. 3** (a) The standard labour hours and rates of payment per article A' of Anant Co. Ltd. (10)
were as follows:

Labour	Hours	Rate per hour (Rs.)	Total (Rs.)
Skilled Labour	10	3.00	30.00
Semi-skilled Labour	08	1.50	12.00
Unskilled Labour	16	1.00	16.00
	Total		58.00

The actual production was 1,000.

Article A' for which the actual hours worked and wages are given below:

Labour	Total Hours	Total Rs.
Skilled labour	9,000	36,000
Semi-skilled Labour	8,400	12,600
Unskilled Labour	20,000	18,000

Calculate:

- Labour cost variance
- Labour rate variance
- Labour Efficiency variance.

- (b) The following information have been obtained from the costing records of Dhyana Co. Ltd. is respect of Job No. 666. (10)

MaterialsRs. 52,000

Wages:

Dept. X: 180 hours at Rs. 30 per hour

Dept. Y: 120 hours at Rs. 50 per hour

Dept. Z: 60 hours at Rs. 20 per hour

Variable Overheads:

Dept. X: Rs. 1,00,000 for 5,000 direct labour hours

Dept. Y: Rs. 90,000 for 3,000 direct labour hours

Dept. Z: Rs. 40,000 for 2,000 direct labour hours

Fixed Overheads:

Estimated Rs. 3,00,000 for 10,000 normal working hours.

Calculate the cost of Job No: 666 and also find the price to be charged so as to cam a profit 25% on selling price.

- Q. 4** Meesha Ltd.has produced and sold 2,000 Toys during the year 2024. (20)

The particulars are as under. Selling price per unit is Rs. 280

Expenses	Rs.
Materials	2,40,000
Direct wages	1,80,000
Direct expense	20,000
Factory expenses (40% variable)	30,000
Administrative expenses (Fixed)	10,000
Selling expenses (50% variable)	20,000

During the year 2025, Production and sale is estimated at 3000 Toys.

The Additional information is as under

1. Direct wages per unit will be reduced by 20%
2. Fixed factory expenses will increase by Rs. 3,000
3. Fixed office and Fixed selling expenses will increase by 20%
4. 25% profit is estimated on cost

Prepare:

1. Statement of cost per unit and total cost of 2024.
2. Estimated cost sheet for the year 2025

OR

- Q. 4** Deepa Ltd. has are three production department A, B and C and two service departments X & Y. The details of expenses during March 2025 is as under: (20)

Particulars	Rs.
Rent and Rates	30,000
General lighting	3,600
Indirect wages	9,000
Power	9,000
Depreciation on machines	60,000
Sundries	60,000

Other information

Particulars	A	B	C	X	Y
Floor space used (sq.mt)	6,000	7,500	9,000	6,000	1,500
Lightning points (Nos.)	60	90	120	60	30
Direct wages (Rs.)	18,000	12,000	18,000	9,000	3,000
Horsepower of machine	360	180	300	60	--
Cost of machine (Rs.)	72,000	96,000	1,20,000	6,000	6,000
Production hours	14,010	9,060	9,150	--	--
Service department expenses allocation:					
Particulars	A	B	C	X	Y
Service department X	20%	30%	40%	--	10%
Service department Y	40%	20%	30%	10%	--

You are required to compute:

1. A statement showing distribution of overhead expenses
2. A statement showing allocation of expenses of service department

Q. 5 Write the short notes (any Four)

(20)

- 1) Objectives of Material Control
- 2) Operating Cost method
- 3) Normal & Abnormal loss
- 4) Labour turnover rate
- 5) Absorption of factory overheads
- 6) Escalation clause in Contract
- 7) Advantages of standard costing